

1. Els misteris del mar

Un matí assolellat de la primavera del 1878, el vapor *Ingrid Linde*, l'orgull de la naviliera Anglo-Baltic, va desaparèixer a les aigües del mar Bàltic.

Navegava d'Hamburg a Riga amb un carregament de peces de maquinària i un o dos passatgers. Fins llavors la travessia havia transcorregut sense incidents; el vaixell només tenia dos anys, estava ben construït, en perfectes condicions per navegar i, a més a més, feia bon temps.

Quan només feia un dia que havien salpat d'Hamburg, una goleta que navegava en sentit contrari va albirar el vapor i es van intercanviar senyals. Si l'*Ingrid Linde* hagués seguit el seu curs, una barca que solcava les mateixes aigües l'hauria d'haver vist al cap d'un parell d'hores. Però la barca no va veure res.

Va desaparèixer tan de pressa que els periodistes van ensumar alguna història fantàstica, de l'estil del continent perdut de l'Atlàntida, del *Mary Celeste* o de l'*Holandès Errant*. Van esprémer la notícia que el president de l'Anglo-Baltic havia viatjat al vaixell amb la dona i la filla, i van omplir els diaris relatant que era la primera travessia de la nena; que, al contrari, la filla no era cap nena petita, sinó una noia de divuit anys amb una malaltia misteriosa; que un exmembre de la tripulació havia llançat un malefici al vaixell; que el carregament que transportaven era una barreja mortífera d'alcohol i explosius; que a la cabina del capità hi havia una figureta fetitxe congolea que

ell mateix havia robat a una tribu africana; que de vegades en aquelles aigües s'originava un remolí gegant i imprevisible que engolia les embarcacions fins a una caverna monstruosa situada al centre de la terra; i així successivament.

La història va esdevenir molt popular i, de tant en tant, ressuscitava gràcies a la ploma d'escriptors entre les obres dels quals hi podia haver títols com ara *Els misteriosos horrors de les profunditats*.

Però sense dades fins i tot el periodisme més imaginatiu s'acaba diluint, i en aquell cas les dades brillaven per la seva absència i tot es reduïa a un vaixell que havia desaparegut en un tancar i obrir d'ulls, al sol i a la immensitat del mar.

Uns quants mesos després, en un matí fred, una senyora d'edat avançada va trucar a la porta d'una oficina situada al cor financer de Londres. A la porta hi havia un rètol que deia: «S. Lockhart, assessora financera».

—Endavant —va dir una veu femenina al cap d'un moment, i la senyora va entrar.

La Sally Lockhart —la *S* volia dir «Sally»— es va aixecar darrere un escriptori atapeït. Era una jove molt atractiva, d'uns vint o vint-i-dos anys, tenia els cabells rossos i uns ulls castanys i pregons. La senyora va fer un pas endavant, però llavors va vacil·lar i es va aturar, perquè davant de la llar de foc hi havia el gos més gros que mai havia vist, negre com la nit i, pel seu aspecte, una barreja de llebrer, gran danès i gos llop.

—Seu, Shaka —va dir la Sally Lockhart, i aquella bèstia enorme es va asseure tranquil·lament; tot i així, el seu cap encara arribava a la cintura de la noia—. Vostè deu ser la senyoreta Walsh, oi? Com està?

La dona va estrènyer la mà que la Sally li havia allargat.

–No gaire bé –va dir.

–Oh, em sap greu –va dir la Sally–. Segui, si us plau.

Va apartar uns quants papers que hi havia en una cadira i es van asseure davant de la llar de foc. El gos es va ajeure i va recolzar el cap sobre les potes.

–Si no recordo malament..., ara trobaré la fitxa..., l'any passat la vaig ajudar en diverses inversions –va dir la Sally–. Tenia tres mil lliures, oi? I li vaig aconsellar que les invertís en companyies navilieres.

–I tant de bo no ho hagués fet –va dir la senyoreta Walsh–. Seguint la seva recomanació, vaig comprar accions d'una companyia que es deia Anglo-Baltic. Se'n recorda?

La Sally va obrir els ulls de bat a bat. La senyoreta Walsh, que havia ensenyat geografia a centenars de noies abans de jubilar-se, era una dona perspicaç i de seguida va entendre el significat d'aquella mirada; era l'expressió d'algú que s'acabava d'adonar que havia comès un greu error i que estava disposat a afrontar-ne les conseqüències sense arronsar-se.

–L'*Ingrid Linde* –va dir la Sally–. És clar... I també es va enfonsar un vaixell de vapor, oi? Em sembla que ho vaig llegir al *Times*. Mare de Déu...

Es va aixecar i va agafar un àlbum gruixut de retalls de diari de la prestatgeria que tenia darrere. Mentre el fullejava, la senyoreta Walsh va encreuar les mans sobre la falda i va fer un cop d'ull a la cambra. Estava neta i endreçada, tot i que els mobles estaven una mica tronats i la catifa es veia gastada. El foc de la xemeneia era ben viu i, al costat de la llar, xiulava un bullidor. Els llibres i els fitxers que s'arregleraven a les lleixes i el mapa d'Europa que hi havia clavat a la paret donaven a aquell lloc un aire pràctic i professional.

La senyoreta Lockhart, per la seva banda, feia cara d'amoïnada. Es va col·locar un floc de cabells rossos darrere l'orella i es va asseure amb l'àlbum obert a la falda.

–L'Anglo-Baltic va fer fallida –va dir–. Com és que em va passar per alt? Què devia passar?

–Abans ha esmentat l'*Ingrid Linde*. I hi va haver un altre vaixell que també va desaparèixer, però no era cap vapor, sinó una goleta. I un altre vaixell va ser comissat per les autoritats russes a Sant Petersburg. En desconec els motius, però van haver de pagar una multa molt elevada per recuperar-lo... Ui, en van passar un bon grapat, de coses. Quan vostè em va suggerir que hi invertís, l'empresa anava vent en popa. Jo estava encantada amb els consells que m'havia donat. Però al cap d'un any tot se n'havia anat en orris.

–Veig que va canviar d'amos. És la primera vegada que ho llegeixo. Guardo els retalls per tenir alguna referència, però sovint em falta temps per llegir-los. No estaven assegurats, els vaixells que van naufragar?

–Es veu que hi va haver problemes. No en vaig entendre els detalls, però el cas és que Lloyds, l'asseguradora, no va voler pagar. Va ser un cúmul de mala sort tan inesperat que vaig estar a punt de començar a creure en les malediccions i en els sortilegis malèfics.

La dona observava el foc asseguda a la cadira vella i amb l'esquena ben recta. Aleshores va tornar a desviar la mirada cap a la Sally.

–Són bestieses, ja ho sé –va afegir en un to més enèrgic–. El fet que et caigui un llamp no implica que l'endemà no t'en pugui caure un altre. Tinc nocions d'estadística. Però costa continuar sent racional quan se t'evaporen els diners i no saps per què ni pots fer res per impedir-ho. L'únic que em queda

és una petita renda vitalícia. Aquelles tres mil lliures eren una herència del meu germà i els estalvis de tota una vida.

La Sally va obrir la boca, però, abans que pogués dir res, la senyoreta Walsh va alçar la mà i va continuar parlant:

–Vull que entengui, senyoreta Lockhart, que no la culpo del que ha passat. Vaig decidir especular amb els meus diners i, per tant, vaig assumir el risc de poder-los perdre. A més, en aquell moment l'Anglo-Baltic semblava una inversió excel·lent. La vaig venir a veure per recomanació del senyor Temple, l'advocat de Lincoln's Inn, perquè sempre he sigut partidària de l'emancipació de la dona i no hi ha res que em faci més il·lusió que veure una noia com vostè guanyant-se la vida amb un negoci propi. I per això sóc aquí: per tornar-li a demanar consell. Puc fer alguna cosa per recuperar els meus diners? És que cada cop estic més convençuda que no és un cas de mala sort, sinó un frau.

La Sally va deixar l'àlbum a terra i va agafar un llapis i una llibreta.

–Expliqui'm tot el que sap de l'Anglo-Baltic –va dir.

La senyoreta Walsh va començar a parlar. Tenia el cap ben lúcid i va exposar els fets d'una manera clara i ordenada. Ben mirat, no n'hi havia gaires. La senyoreta Walsh vivia a Croydon, allunyada del món dels negocis, per la qual cosa s'havia de refiar del que havia llegit als diaris.

Va explicar a la Sally que la companyia Anglo-Baltic s'havia fundat feia vint anys i s'havia concentrat en el comerç de la fusta. Havia començat com una empresa modesta i havia anat prosperant de mica en mica. A banda de la fusta, els seus vaixells portaven pells i ferro dels ports bàltics, on tornaven carregats de maquinària i altres productes industrials fabricats a la Gran Bretanya.

Feia dos anys, arran d'un conflicte entre els socis, l'empresa va canviar de mans, o va ser adquirida per un dels socis. Es podia fer allò? La senyoreta Walsh no n'estava segura. Aleshores l'empresa va fer un salt endavant, com una locomotora sense frens; va adquirir més vaixells, va aconseguir contractes nous i es va consolidar a l'Atlàntic Nord. El primer any sota la nova direcció, els beneficis van augmentar d'una manera espectacular, fet que havia empès centenars d'inversors, incloent-hi la senyoreta Walsh, a invertir en l'empresa.

Aleshores va arribar el primer d'un seguit de cops d'aparent mala sort que van desembocar en la fallida de l'empresa en un temps rècord. La senyoreta Walsh s'havia documentat sobre tots els incidents, i la Sally va tornar a quedar impressionada per la lucidesa i l'aplom que demostrava aquella dona, perquè era evident que, tot i que havia confiat que passaria el que li quedava de vida d'una manera relativament folgada, ara es trobava al llindar de la pobresa.

Quan estava a punt d'acabar l'explicació, la senyoreta Walsh va esmentar un tal Axel Bellmann, i la Sally va alçar els ulls.

–Bellmann? –va dir–. El fabricant de llumins?

–No sé a què més es dedica –va respondre la senyoreta Walsh–. No tenia gaires vincles amb la companyia. Vaig veure el seu nom per casualitat en un article de diari. Em sembla que era el propietari del carregament que transportava l'*Ingrid Linde* quan la nau es va enfonsar. Maquinària d'alguna mena. Per què ho pregunta? Que el coneix, aquest Bellmann? Qui és?

–L'home més ric d'Europa –va respondre la Sally.

La senyoreta Walsh va rumiar en silenci durant un moment.

–Mistos –va dir–. Com ara els de la marca Lucifer.

–Exacte. Va fer una fortuna gràcies al comerç de llumins, em sembla... Però també hi va haver un escàndol, ara que hi penso... Fa cosa d'un any, quan va arribar a Londres per primera vegada, vaig sentir unes quantes tafaneries. El govern suec el va obligar a tancar les fàbriques de llumins a causa de les perilloses condicions laborals...

–Aquelles noies amb necrosi a la mandíbula –va dir la senyoreta Walsh–. Recordo haver-ho llegit. Pobrissones. Hi ha maneres molt perverses de guanyar calés. I els meus diners hi van contribuir?

–Si no m'equivoco, ja feia anys que en Bellmann no es dedicava al negoci dels llumins. I tampoc no sabem fins on arribava la seva relació amb l'Anglo-Baltic. Li estic molt agraïda, senyoreta Walsh. I no sap quin greu que em sap tot plegat. Recuperaré els diners...

–No ho digui, això –va fer la dona, amb el to que devia emprar amb les noies frívoles que es pensaven que aprovarien sense esforçar-s'hi–. No vull que em prometi res. Només vull saber què ha passat. Dubto molt que els torni a veure mai més, aquests diners, però tinc curiositat per saber on han anat a parar, i per això li demano que ho esbrini.

El seu to era tan sever que qualsevol altra noia s'hauria acoquinat. Però la Sally era diferent, i aquest era el motiu pel qual la senyoreta Walsh hi havia recorregut.

–Si algú em demana consell en l'àmbit financer, trobo inadmissible que perdi tots els diners per culpa meva –va replicar amb vehemència–. I, si passa, no m'agrada que em tractin amb condescendència. Això m'afecta molt, senyoreta Walsh, tant com a vostè. Són els seus diners, és veritat, però jo m'hi jugo el nom, la reputació, la feina... Penso investigar els negocis de l'Anglo-Baltic i descobrir què ha passat, i, si és humanament

possible, recuperaré els seus diners i els hi tornaré. I, si els recupero, dubto que es negui a acceptar-los.

La senyoreta Walsh va optar per un silenci glacial i li va llançar una mirada que amenaçava tempesta; però la Sally, de la cadira estant, va continuar impertorbable i li va aguantar la mirada. Al cap d'un moment, la dona es va començar a toquejar els tous dels dits i els ulls se li van omplir d'espurnes i de cordialitat.

–Té raó –va dir.

Totes dues van somriure, la tibantor es va esvaïr i la Sally es va aixecar i va desar els apunts que havia agafat.

–Vol un cafè? –va preguntar–. És una mica rudimentari, aquí al foc, però és bo.

–Sí, em ve molt de gust. Quan jo era estudiant, sempre fèiem el cafè a la llar de foc. Fa una pila d'anys que el preparo així... Vol que l'ajudi?

Al cap de cinc minuts xerraven com si fossin amigues de tota la vida. Van despertar el gos i el van fer marxar del costat de la xemeneia, es van preparar i servir el cafè, i tant la Sally com la senyoreta Walsh van descobrir aquella companyonia que només experimentaven les dones que havien hagut de lluitar per tenir una educació. La senyoreta Walsh havia fet classes al North London Collegiate College, però no tenia cap títol, igual que la Sally, que havia estudiat a Cambridge, s'havia presentat als exàmens i havia tret bones notes. Però les universitats funcionaven d'aquesta manera: acceptaven les dones però no els concedien cap títol.

Malgrat tot, tant la Sally com la senyoreta Walsh opinaven que això no trigaria a canviar... Però ningú no sabia quan passaria.

Finalment, la senyoreta Walsh es va aixecar amb la intenció d'anar-se'n i la Sally es va fixar en els guants pulcrament sargits

que duia, en la vora desfilada de l'abric i en les botes velles, però ben enllustrades, que necessitaven amb urgència una sola nova. Aquella dona no tan sols havia perdut els diners, sinó l'oportunitat de viure tranquil·lament, sense problemes econòmics, després d'una vida sencera dedicada als altres. La Sally la va observar i va veure que, malgrat l'edat i el neguit, la postura que adoptava aquella senyora gran era decidida, recta i digna, i es va adonar que fins i tot ella es dreçava una mica més.

Van fer una encaixada i la senyoreta Walsh es va girar cap al gos, que s'havia incorporat tan bon punt se li havia aixecat la mestressa i que ara estava a l'expectativa.

—Un animal extraordinari —va dir la dona—. M'ha semblat que li deia Shaka, oi?

—Sí —va respondre la Sally—. Va ser un general zulu. Vaig trobar que era un nom força escaient. Me'l van regalar, eh, noi? Va néixer en un circ, em sembla.

Li va fer una moixaina a les orelles i aquella bèstia immensa es va girar i li va llepar la mà amb una llengua enorme, mentre els ulls li brillaven de pura adoració.

La senyoreta Walsh va esbossar un somriure.

—Li enviaré tota la documentació que tinc —va dir la dona—. Li estic molt agraïda, senyoreta Lockhart.

—De moment, l'únic que he fet és perdre els seus diners —va replicar la Sally—. Normalment, aquests casos amaguen ben poca cosa, però miraré d'esbrinar tot el que pugui.

La història de la Sally era força excepcional, fins i tot en algú amb una vida tan poc convencional com la seva. No havia conegut la seva mare, i el seu pare, que era militar, li havia ensenyat moltes coses sobre les armes de foc i les finances, però molt

poques sobre els altres terrenys de la vida. Quan la Sally tenia setze anys, van assassinar el seu pare i ella va quedar enredada en una teranyina plena de secrets i misteris. Només se'n va sortir gràcies a la seva habilitat amb una pistola, així com al fet d'haver conegut un jove fotògraf que es deia Frederick Garland.

Juntament amb la seva germana, en Frederick portava la botiga de fotografia del seu oncle, però, tot i ser un portent amb la càmera, era incapaç de gestionar l'apartat financer del negoci. Estaven a punt de fer fallida quan va aparèixer la Sally, sola i en perill de mort. A canvi de l'ajuda dels Garland, la Sally va agafar les regnes del negoci i, gràcies als seus coneixements de comptabilitat, els va salvar de la ruïna.

El negoci havia prosperat. Ara ja tenien mitja dotzena de treballadors i en Frederick es podia dedicar a la seva veritable passió: la investigació privada. En aquest camp l'ajudava un altre amic de la Sally, un noi que es deia Jim Taylor, que havia estat noi dels encàrrecs a l'empresa del pare de la noia; era dos o tres anys més jove que la Sally, li encantaven les novel·les de fullat i posseïa la llengua més viperina de la ciutat. Durant la seva primera aventura plegats, en Frederick i ell havien lluitat contra el brètol més perillós de tot Londres, a qui havien acabat liquidant. Ells també van estar a punt de quedar-s'hi pel camí, però tots dos sabien que podien confiar plenament l'un en l'altre.

Tots tres –la Sally, en Fred i en Jim– compartien moltes coses. No obstant això, a en Frederick li hauria agradat compartir-ne més. Sempre havia estat molt sincer respecte a aquella qüestió; estava enamorat d'ella, sempre ho havia estat, i s'hi volia casar. Els sentiments de la Sally, en canvi, eren més enrevessats. A estones sentia que l'adorava i li semblava l'home més fascinant, espavilat, intrèpid i divertit del món. Però a

vegades s'hi empipava de mala manera perquè malbaratava el seu talent manipulant peces i artefactes, rondant pels carrers de Londres amb en Jim o, en definitiva, comportant-se com un marrec que no sabia com ocupar el seu temps. En cas que estimés algú, la Sally estimava en Webster Garland, l'oncle d'en Fred i el soci oficial de la noia en el negoci de fotografia; un home afable, descuidat i genial, capaç de crear veritable poesia amb la llum, les ombres i l'expressió humana. Ho tenia clar; si estimava algú, estimava en Webster Garland; i en Shaka; i li encantava la feina que feia.

Però en Fred... La Sally no es casaria amb cap altre home, però tampoc no es casaria amb en Fred; com a mínim, fins que no aprovessin el decret sobre el dret a la propietat de les dones casades.

La Sally li havia hagut de repetir moltes vegades que no era una qüestió de confiança, sinó de principis. Ara era una dona independent, sòcia en un negoci, amb diners i propietats. Per això, li resultava intolerable que en un tres i no res, només perquè un capellà els declarés marit i muller, tot el que era seu passés a pertànyer per llei al seu marit. No servia de res que en Frederick es queixés i s'oferís a signar tots els documents que convinguessin compromentent-se a no tocar els diners de la seva esposa; per molt que li supliqués, s'enfadés, llancés objectes o es burlés tant d'ella com d'ell mateix, la Sally no es va fer enrere.

De fet, la situació no era tan clara com la Sally l'havia imaginat. El 1870 s'havia aprovat una llei sobre el dret de les dones casades a la propietat, la qual havia pal·liat unes quantes injustícies, però no les més significatives. Però en Frederick no entenia de lleis i no sabia que, en unes circumstàncies concretes, la Sally continuaria tenint dret a les seves propietats. Però

com que ella no acabava de tenir clars els seus sentiments, es va escudar en aquella contingència, i fins i tot la neguitejava l'aprovació de la nova llei, perquè aquell fet l'obligaria a prendre una decisió.

No feia gaire, aquella qüestió havia derivat en una baralla i la relació s'havia refredat. De fet, feia unes quantes setmanes que no es veien ni parlaven l'un amb l'altre. A la Sally la va sorprendre comprovar fins a quin punt l'enyorava. A més, en Fred hauria estat la persona adequada amb qui parlar del tema de l'Anglo-Baltic...

Va recollir les tasses de cafè, que van dringar l'una contra l'altra mentre ella pensava irritada en la indolència, la falta de seriositat i els cabells rossos d'en Fred. D'entrada, però, s'hauria de disculpar ell; ella tenia feina de veritat.

Un cop presa aquella decisió, es va asseure davant l'escriptori amb l'àlbum de retalls de diari a les mans i es va començar a documentar sobre l'Axel Bellmann.